

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **XXX**
zastoupený advokátem Mgr. Lukášem Hojdnem, LL. B.
sídlem Francouzská 299/98, 101 00 Praha 10

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého nám. 375, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 5. listopadu 2024, č. j. MZDR 27854/2024-2/PRO.

takto:

I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 5. listopadu 2024, č. j. MZDR 27854/2024-2/PRO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 14 363 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně, Mgr. Lukáše Hojdna, LL. B.

Odůvodnění:

I. Podstata sporu a obsah žaloby

[1] Dne 16. 5. 2024 podala žalobkyně na ministerstvu zdravotnictví žádost, kterou požadovala vyplacení jednorázové peněžní částky dle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (dále jen „SterZ“).

[2] Dne 22. 7. 2024 byla žalobkynina žádost rozhodnutím č. j. MZDR 14609/2024-5/PRO zamítnuta. Proti danému rozhodnutí žalobkyně podala dne 2. 8. 2024 rozklad. Napadeným rozhodnutím ministra zdravotnictví byl tento rozklad dne 5. 11. 2024 zamítnut.

[3] Žalobkyně v podané žalobě uvedla následující skutkové okolnosti, které ji vedly k podání předmětné žádosti.

[4] Dne xxxx se žalobkyně dostavila do xxxx nemocnice, aby tam porodila svoji dceru. Žalobkyni byl proveden xxx Zároveň jí v tentýž den byl proveden i xxxx. Dle názoru žalobkyně byl daný sterilizační zákrok proveden v rozporu se zákonem, jelikož žalobkyně „[o] tento lékařský zákrok (...) nežádala a nikdy k němu neudělila informovaný souhlas“. Žalobkyně uvádí, že žádost o tento zákrok, jež je SterZ vyžadována, nesplňuje v jejím případě zákonné požadavky. Žalobkyně odkazuje na směrnici Ministerstva zdravotnictví ČSR č. LP-252.3-19.11.71., o provádění sterilizace ze dne 17. 12. 1971 (dále jen „SterSměr“), konkrétně na její § 6, kde byl uveden požadavek řádného odůvodnění žádosti ze strany žadatelky. V této souvislosti žalobkyně upozorňuje na citaci z žádosti, kterou podepsala. V ní bylo uvedeno: „Žádám podle vyhlášky MZd č. 1/1972 o provedení xxxx Dále zdůrazňuje, že jako důvod sterilizace bylo uvedeno: „xxx

[5] Žalobkyně shledává výše citovanou část žádosti jako nedostatečné odůvodnění. Podotýká, že tuto námitku předložila žalovanému již ve správním řízení (v rámci podaného rozkladu). Žalobkyně nesouhlasí s argumentem žalovaného, který v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že řádné odůvodnění žádosti bylo zajištěno zdravotními důvody (ohrožením zdraví žalobkyně v důsledku dalšího porodu).

[6] Žalobkyně odkazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2024, č. j. 14 Ad 3/2024-39, kde se uvádí, že: „Sterilizace také není zákrok, který by byl medicínsky nezbytný pro zachování nebo zlepšení zdraví pacientky. Tyto účinky může mít pouze nepřímý. ... Metod antikoncepce, tedy zabránění těhotenství, je však mnohem více, včetně neinvazivních.“

[7] Žalobkyně uvádí, že žádost o provedení sterilizace ona sama nesepisovala. Tato jí pouze byla dána k podepsání. Argumentuje tím, že v rámci žádosti jsou uvedeny údaje, které dle žalobkyně dosvědčují její tvrzení. V žádosti je totiž uveden odkaz na vyhlášku MZD č. 1/1972, dále je v ní obsažena latinská terminologie xxx Žalobkyně tedy poukazuje na to, že odůvodnění žádosti nepsala ona, nýbrž zdravotnický personál. Uvádí, že personál „prezentoval jím spatřované medicínské důvody jako přání žalobkyně“.

[8] Žalobkyně namítá, že nebyla řádně poučena o povaze, charakteru, následcích, alternativách a rizicích zamýšleného zákroku. K podpoření svého tvrzení uvádí, že v rámci její zdravotnické dokumentace není k dispozici žádný dokument potvrzující její řádné

poučení. Dodává, že poučení neproběhlo ani ústní formou. Z výše uvedeného tedy dle žalobkyně vyplývá, že její souhlas nemohl být informovaný.

[9] Žalobkyně uvádí, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s námitkami uvedenými v jejím rozkladu. Vymezuje se také vůči tvrzení žalovaného, že jí musely být povaha a následky daného zákroku známy co do následku, že po zákroku již nebude moct mít dítě. Žalobkyně odkazuje na větu obsaženou v žádosti o provedení zákroku ze dne xxx kde je uvedeno: „*Žádám podle vyhlášky MZd č. 1/1972 o provedení xxx.*“ Žalobkyně k tomuto dodává, že z této věty neplyne, že by žalobkyně byla poučena. Rovněž dle žalobkyně z této věty nevyplývá dle jejího názoru základní informace, kterou je nezvratnost daného zákroku.

II. Vyjádření žalovaného

[10] Žalovaný se ve svém vyjádření nejdříve vyjadřuje k samotnému průběhu správního řízení ve věci žalobkyniny žádosti. Uvádí, že žalobkyně v žádosti tvrdila, že ní udělený souhlas s provedením zákroku byl udělen v důsledku omylu. Rovněž upozorňuje na námitku žalobkyně, ve které uváděla, že měla za to, že provedení daného zákroku je nezbytným prostředkem pro ochranu jejího zdraví a života, a že jednala vedena důvěrou ve zdravotnický personál. Žalovaný také uvádí, že žalobkyně namítala nedostatečné odůvodnění své žádosti, k čemuž žalovaný uvádí, že tomu tak nebylo. Žalobkyně dále tvrdila, že sterilizační komise nebyla správně složena. Rovněž upozorňovala, že nebyla řádně poučena o povaze, účelu, očekávaném přínosu, možných důsledcích a rizicích daného zákroku, ani o alternativních řešeních jejího zdravotního stavu.

[11] Žalovaný poté ve svém vyjádření shrnuje žalobkyniny námitky:

- a. Neudělení informovaného souhlasu k provedení sterilizace
- b. Žalobkynina žádost o provedení sterilizace nesplňuje stanovené zákonné náležitosti
- c. Z žádosti o provedení sterilizace nevyplývá autentičnosti přání žalobkyně, jsou zde naopak skutečnosti nasvědčující tomu, že na formulaci žádosti měl hlavní vliv zdravotnický personál (zkratky odborných termínů, latinské výrazy)
- d. Žalobkyně nebyla poučena o rizicích a důsledcích sterilizace. Nebyla poučena ani o možných alternativních řešeních.
- e. Povinnost poskytnout poučení není splněna větou: „*Žádám podle vyhlášky MZd č. 1/1972 o provedení xxx.*“ Zároveň nejde o tak jasnou formulaci, aby ji mohl každý pochopit.

[12] Žalovaný se následně k jednotlivým námitkám žalobkyně vyjadřuje následovně.

[13] K námitce a) žalovaný uvádí, že skutečnost, že žádost byla podána samotnou žalobkyní, by již sama měla být dostatečným důkazem proti dané námitce žalobkyně. Dále uvádí, že poučení žalobkyně v samotné žádosti nečiní dané poučení nezákonným. Žalobkyně byla dle žalovaného poučena o důsledku zákroku, tedy o tom, že po jeho provedení již nebude moci otěhotnět. Žalovaný toto interpretuje tak, že daná formulace jasně hovoří o tom, že se žalobkyně stane trvale neplodnou.

[14] K námitce b) žalovaný podotýká, že žádost nese žalobkyniny identifikační údaje, její podpis, dále také poučení a indikaci, pro niž je sterilizace zamýšlena (opakovány

[Sem zadejte text.]

porod císařským řezem a předčasné odlučování lůžka). Tím je tedy splněna podmínka podpisu žádosti žadatelem i podmínka odůvodnění. Dle názoru žalovaného není žádost nezákonná.

[15] K námitce c) žalovaný upozorňuje, že žalobkyní bylo o provedení sterilizace zažádáno déle než měsíc před samotným porodem, při kterém ke sterilizaci došlo. Žalovaný z tohoto dovozuje, že žalobkyně měla dostatek času na rozmyšlenou a mohla v případě, že by si zákrok bývala rozmyslela, vzít svůj souhlas zpět, což se nestalo. K části námitky týkající se v žádosti použitých odborných výrazů a zkratk žalovaný podotýká, že netvrdí, že by žádost nebyla podepsána za spolupráce příslušného zdravotnického personálu. Dle žalovaného toto nijak neovlivňuje skutečnost, že žádost byla žalobkyní dobrovolně podepsána, a tím došlo k vyjádření jejího srozumění se zákrokem a jejího souhlasu. Dodává, že: *„To, že v žádosti zaznívají latinské výrazy, nemá vliv na zákonnost podané žádosti, kdy i v samotné žádosti je uvedeno, že žadatelka byla poučena, tedy jí byly jistě důvody pro sterilizaci vysvětleny, když s nimi vyjádřila svým podpisem souhlas.“*

[16] K námitce d) žalovaný uvádí, že podepsáním žádosti žalobkyně stvrdila, že byla o následcích sterilizace poučena. Z části věty „xxx“ žalovaný vyvozuje poučení žadatelky o trvalosti zákroku, resp. o nemožnosti mít další děti. Žalovaný zdůrazňuje, že žádost o sterilizaci byla podána v době, kdy příslušné právní předpisy nepožadovaly, aby mělo poučení písemnou formu. Uvádí, že v písemné podobě musela být pouze ta část poučení, která se týkala nezvratnosti zákroku. Část poučení týkající se průběhu operace a vedlejších účinků proto byla provedena ústně ze strany ošetřující gynekoložky (resp. ošetřujícího lékaře v nemocnici), která žádost podepsala. Jelikož byla nezvratnost zákroku žalobkyni známa ze samotné žádosti, kde je tato skutečnost uvedena, shledává žalovaný poučení jako souladné s tehdy účinnou právní úpravou.

[17] K námitce e) žalovaný podotýká, že považuje za „naprosto jasné“, že z věty, na kterou žalobkyně odkazuje, vyplývá skutečnost, že je zákrok nezvratný. Žalovaný uvádí, že on sám *„ani nepoukazuje na to, že by výše uvedená věta byla poučením ve svém smyslu. Pouze poukazuje na skutečnost, že žadatelce musela být povaha zákroku jasná nejen z poučení, kterého se jí mělo dostat od zdravotnického personálu, jak je již odůvodňováno výše, ale i z formulace výše uvedené věty, která poukazuje na povahu zákroku.“* Nesouhlasí s žalobkyní, že daná věta není dostatečně jasně formulována tak, aby ji mohl pochopit každý. K tomuto žalovaný uvádí, že vychází z toho, jak by danou informaci chápala osoba s průměrným intelektem.

III. Obsah napadeného rozhodnutí

[18] Z obsahu odůvodnění napadeného rozhodnutí nad rámec výše uvedeného vyplynulo následující.

[19] Žalovaný ve vztahu k námitce nedostatečného odůvodnění žádosti uvedl, že: *„důvodem pro vykonání sterilizace bylo xxxx“.*

[20] Žalovaný v odůvodnění uvedl, že žalobkyně v rámci správního řízení neprokázala, že by jednala v omylu ani, že by se domnívala, že daný zákrok je nezbytný pro její zdraví. Zároveň žalobkyně v řízení neuvedla, proč měla být sterilizace nezbytná do takové míry, aby byla provedena bez toho, aby k ní udělila souhlas. Uvádí, že *„pokud ji [pozn. soudu: zde žalobkyni] zdravotnický personál měl údajně uvést v omyl tím, že se jedná ze*

[Sem zadejte text.]

zdravotnického hlediska o nezbytný zákrok, žadatelka [pozn. soudu: zde žalobkyně] v řízení neuvedla, co konkrétně měl tento zákrok „vyléčit“ a proč“.

[21] Žalovaný v něm také reagoval na námitku žalobkyně týkající se podání žádosti na předtištěném formuláři, kdy namítala, že tímto žádost utrpěla na své autenticitě. Uvedl, že: „*formulářová žádost není překážkou autenticity vůle žadatelky, kdy tehdejší právní úprava nepožadovala, aby žádost byla psána vlastní rukou žadatelky. Postačovalo pouze, pakliže byla jasně projevována žadatelčina vůle nechat se sterilizovat a byla-li žádost dostatečně odůvodněná. Obě podmínky žádost podaná žadatelkou splňuje, neboť nejen že je v ní jasně projevována vůle žadatelky nechat se sterilizovat, ale také odkazuje na důvod pro provedení sterilizace uvedený ve směrnici, a to konkrétně na opakovaný císařský řez, který je ohrožující pro zdraví matky, kdy může docházet k poškození pohlavních orgánů, konkrétně například xxx*“.

[22] K tvrzenému žalobkynině omylu žalovaný dodává, že: „*[v]zhledem k tomu, že žadatelka absolvovala předoperační vyšetření, která laparoskopickému zákroku předcházejí, byl s ní její zdravotní stav konzultován, stejně jako účel vyšetření a to, zda chápe podstatu výkonů (posouzení, zda je pacientka orientovaná a lucidní). Tvrzení žadatelky, že nebyla seznámena s tvrzenými okolnostmi výkonu, jednoduše nelze uvěřit, neboť takový popis událostí neodpovídá chodu zdravotnického zařízení ani racionálnímu chování pacienta. Již z vlastního podpisu na žádosti o sterilizaci, která, jak uvádí i žadatelka, je na formuláři, svědčí o tom, že s ní musela být možnost řešení zdravotního stavu (předejití dalšímu rizikovému porodu) řešena se zdravotnickým personálem, neboť žadatelka se dokázala s takovým postupem ztotožnit a příslušný dokument po podání potřebného vysvětlení, jež je v přiměřeném rozsahu promítnuto do písemné žádosti o sterilizaci, žádost podepsala*“.

[23] Žalovaný rovněž uvádí, že se neztotožňuje s žalobkyniným odkazem na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2014, č. j. 14 Ad 3/2024-39. Nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že by poskytovatel zdravotních služeb měl za povinnost prokázat řádné poučení žadatelky. (odkazuje na 2 citace tohoto rozsudku žalobkyní).

[24] Žalovaný také v odůvodnění podotkl: „*Konečně si nemohu nepovšimnout určité účelovosti v tvrzení žadatelky, která na straně jedné neváhá tvrdit, že o sterilizaci nežádala (ačkoliv je v dokumentaci k dispozici ní podepsaná žádost), na straně druhé žadatelka hodnotí kvalitu své žádosti. Uvedená argumentace významně oslabuje věrohodnost tvrzení žadatelky jako celku*“.

[25] Žalovaný se vyjádřil i k námitce žalobkyně ohledně nesprávného složení sterilizační komise, který měla jen tři členy a nikoliv pět, jak stanovil zákon. Uvedl, že tato skutečnost neovlivnila svobodu a prostotu omylu vůle žalobkyně. Dodal, že počet tří členů komise odpovídá požadavkům SterSměr. V této souvislosti žalovaný odkázal na bod 35 odůvodnění žalobkyní zmiňovaného rozsudku zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2024, kde soud shledal, že: „*Pokud jde o další namítané vady žádosti jako chybějící datum projednání sterilizační komise, či složení sterilizační komise, tak městský soud souhlasí s ministrem zdravotnictví, že nejde o vady, které by měly vliv na rozhodnutí, zda sterilizace byla provedena v rozporu s právem ve smyslu § 3 zákona o odškodnění nezákonných sterilizací*“.

IV. Shrnutí jednání před soudem

[26] Dne 27. srpna 2025 se ve věci konalo jednání před soudem, při němž účastníci a jejich zástupci setrvali na svých procesních návrzích.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

[27] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“).

[28] Soud při posuzování věci vycházel z následující právní úpravy:

[29] § 2 SterZ stanoví, že: „Oprávněnou osobou je fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. července 1966 do 31. března 2012 (dále jen „rozhodné období“) ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.“

[30] § 3 odst. 1 SterZ uvádí, že: „Sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabráňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabráňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.“

[31] § 3 odst. 2 SterZ stanoví: „Porušením právních předpisů a okolnostmi podle odstavce 1 se rozumí zejména působení na oprávněnou osobou v podobě jakéhokoli nátlaku, donucení či přesvědčování, aby se zdravotnímu výkonu zabráňujícímu plodnosti podrobila, jakož i skutečnost, že oprávněná osoba nebyla srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích.“

[32] Třetí věta ust. § 11 SterSměr stanoví, že: „Před zákonem podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní.“

[33] Soud se nejdříve zabýval zdravotnickou dokumentací žalobkyně, zejména v ní obsaženou „Žádostí o provedení sterilizace na gynekologickém oddělení v Kadani“ ze dne 16. 5. 2000. Žádost je vyplněna na předtištěném formuláři. Obsahuje identifikační údaje žalobkyně. Dále pak obsahuje výše uvedenou větu: „Žádám podle vyhlášky MZd č. 1/1972 o provedení sterilizace, tj. xxx“, což není mezi účastníky sporné. Žádost pak obsahuje také část nazvanou „Důvod sterilizace“, kde jsou předtištěny kolonky k uvedení xxx.). V části nazvané „Jiný důvod sterilizace“ je uveden žalobkyní namítaný odborný termín „xxx“. Tato část je doplněna dodatkem: „xxx“ Žádost je podepsána žalobkyní a obsahuje také podpis a razítko lékařky gynekologicko-porodnické ambulance.

[34] Součástí dokumentace je také „Protokol k Žádosti o povolení sterilizace“. V něm je uvedeno, že žalobkyně „žádá o povolení provedení sterilizace na základě § 2 odst. b), c) Věstníku MZd č. 1/1972“. Dále pak obsahuje informaci: „Žadatelka xxx.“ Protokol poté uvádí rozhodnutí sterilizační komise ve věci žalobkyniny žádosti: „Komise rozhodla (...) povolit žadatelce provedení sterilizace na lůžkovém oddělení NsP, bude-li xxx“. Protokol je datován k xxx. Podepsán je třemi členy komise a opatřen razítkem nemocnice.

[35] K žalobní námitce, kde je tvrzeno, že žalobkyně sama předmětnou žádost nesepisovala, a že ji formuloval převážně přítomný zdravotnický personál, soud podotýká následující. Ze strany žalobkyně nebyl předložen důkaz, který by umožňoval dojít k závěru, že žalobkyně si nebyla vědoma toho, jaký dokument podepisuje. Nehledě na posouzení

samotné námitky absence informovaného souhlasu (viz dále), dle názoru soudu asistence zdravotnického personálu při vyplňování žádosti (včetně uvedení odborných latinských termínů a zkratk) sama bez dalšího nevede k závěru, že žádost sepsal za žalobkyni někdo jiný, nebo že by žádost neobsahovala projevenou vůli žalobkyně. Žalobkyně si podpisem žádosti musela být vědoma, že žádost podává, a to ať už si daný zákrok vysvětlovala jakýmkoli způsobem (viz další body tohoto odůvodnění). Tento žalobní bod tak není důvodný.

[36] Soud podotýká, že námitka žalobkyně týkající se nesprávného složení sterilizační komise (resp. nižší počet členů, než stanovil zákon), nepředstavuje takovou vadu, jež by mohla ovlivnit posouzení, zda byla sterilizace provedena po právu či nikoli. V souladu se zdejší judikaturou proto soud shledal, že tato vada spočívající v nesprávném složení komise nepředstavuje pochybení, které by dle SterZ vedlo samo o sobě k závěru, že sterilizace byla provedena nezákonně. Zdejší soud v bodě 35 rozsudku ze dne 19. 6. 2024, č. j. 14 Ad 3/2024, pojednával o vadách, které zakládají rozpor sterilizace se zákonem. Uvedl, že: „[o] jaké pochybení musí jít, stanoví právě § 3 toho zákona [pozn. soudu: SterZ]. Jedná se o vady souhlasu pacientky se sterilizací, tedy absence informovaného nebo svobodného souhlasu. Složení sterilizační komise (...) nemá žádný vztah k případnému souhlasu žalobkyně“. Soud z výše uvedeného důvodu neshledal tuto žalobní námitku důvodnou.

[37] V souvislosti s žalobní námitkou poukazující na absenci řádného poučení žalobkyně o povaze, charakteru, následcích, alternativách a rizicích sterilizace se soud zabýval právní úpravou ve SterSměr, která byla platná v době provedení sterilizace. V třetí větě § 11 této směrnice je totiž stanoveno: „Před zákonem [pozn. soudu: zákrokem] podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparabilní.“ Soud se proto zaměřil na obsah zdravotnické dokumentace žalobkyně. Ta obsahuje pouze výše uvedené dva dokumenty – „Žádost o provedení sterilizace“ a „Protokol k Žádosti o povolení sterilizace“. Obsahem dokumentace není žádné prohlášení, kde by bylo podpisem stvrzeno, že žalobkyně se sterilizací souhlasí, a že bere na vědomí písemné poučení o míře reparability daného zákroku (toto písemné poučení rovněž není obsahem předmětné dokumentace).

[38] Touto vadou se zabýval zdejší soud například v rozsudku ze dne 26. 11. 2024, č. j. 15 Ad 12/2024-44. Soud v něm uvedl, že „(...) minimálně pokud jde o otázku reparability sterilizačního zákroku, měla žalobkyně podle § 11 směrnice podepsat prohlášení, že bere na vědomí písemné poučení“. Daný rozsudek zároveň odkazoval na bod 37 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2024, č. j. 9 As 61/2023-65, kde je pojednáváno o případech, kdy lze žádost o peněžitou částku zamítnout. Nejvyšší správní soud hovoří mimo jiné o situaci, kdy „správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo ta nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace“. (podtržení provedl zdejší soud)

[39] Obsah požadovaného poučení je nastíněn v rozsudku zdejšího soudu ze dne 13. 12. 2023, č. j. 8 Ad 6/2023-33. Soud v něm s odkazem na znění § 3 odst. 2 SterZ popsal jednotlivé složky, které by mělo poučení obsahovat, a uvedl rovněž, co by mělo být jejich obsahem. Shrnl tedy, že by pacientka měla být „srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu, o účelu (nakolik je sterilizace jako antikoncepce stoprocentní), povaze (o způsobu provedení sterilizace, tj. zneprůchodnění vejcovodů – jak? nebo

[Sem zadejte text.]

jejich celé odstranění?), možných důsledcích (vliv na menstruační cyklus a sexuální život, možnost otěhotnět jen umělým oplodněním, které není zcela jisté, a které si bude muset hradit sama) a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích (jiný druh antikoncepce jeho přínosy a rizika)“. (podtržení provedl zdejší soud)

[40] Proti tomuto rozsudku zdejšího soudu podalo ministerstvo kasační stížnost, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. září 2024, č. j. 7 As 12/2024-45, kde Nejvyšší správní soud shora uvedený názor zdejšího soudu potvrdil. Soud v této věci uvádí, že posuzované věci jsou skutkově velmi podobné – jedná se o posouzení poučení podle zákonné úpravy účinné v době provedení zákroku a je zde jako poučení prezentován předtištěný souhlas s provedením sterilizace. V tom jsou obě věci shodné a proto je možné z tohoto právního názoru vycházet i v této věci.

[41] Shodné posouzení chybějícího poučení pacientky s odkazem na § 11 SterSměr konstatoval zdejší soud například i v rozsudku ze dne 30. 9. 2024, č. j. 17 Ad 5/2024-34. Soud tehdy v bodech 29-30 odůvodnění uvedl, že: „Argumentace žalovaného, že pro informovaný souhlas nebyla v rozhodné době potřeba písemná forma, poněvadž šlo o výsledek ústní rozpravy mezi pacientem a ošetřujícím lékařem, přitom § 11 směrnice zcela opomíjí. Správní spis, resp. zdravotní dokumentace neobsahuje podepsané prohlášení žalobkyně, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparabilní. Zdravotnická dokumentace ostatně neobsahuje ani samotné písemné poučení.“

[42] V rozsudku ze dne 5. 12. 2024, č. j. 18 Ad 8/2024-29, zdejší soud došel k totožnému závěru ohledně absence poučení dle § 11 SterSměr a uvedl, že: „Pokud není prokázáno, že pacientka byla před svou sterilizací řádně poučena o účelu a povaze sterilizace, o jejích důsledcích a rizicích, jakož i o možných alternativách a jejich výhodách a nevýhodách, nelze za současného skutkového stavu věci dovodit, že ke sterilizaci dala informovaný souhlas“.

[43] Soud proto podotýká, že při posuzování obsahu žalobkyniny zdravotní dokumentace shledal, že neexistuje žádný žalobkyní podepsaný dokument, který by prokazoval, že žalobkyně byla se SterSměr požadovanou informací seznámena. K dispozici není ani samotné písemné poučení. Ve spise pak v předložené zdravotnické dokumentaci není ani žádný jiný informovaný souhlas, který by v tomto směru vyhovoval shora uvedené judikatuře.

[44] Soud tedy dospěl k závěru, že nebyla naplněna ona esenciální podmínka pro zákonnost provedené sterilizace, kterou je informovaný souhlas, jehož podmínkou je i požadavek na poučení žalobkyně o míře reparability zamýšleného zákroku ve smyslu § 11 SterSměr. V tomto směru je její žalobní bod důvodný a soud jí tak vyhověl.

[45] V návaznosti na výše posuzovanou žalobní námitku týkající poučení žalobkyně se soud rovněž zabýval související žalobní námitkou interpretace věty uvedené v žádosti („Žádám (...) o provedení sterilizace, xxx.“). Soud posuzoval otázku, zda bylo prokázáno, že žalobkyně nejednala při podpisu žádosti v omylu ohledně nezvratnosti daného zákroku. Daná věta v žádosti neobsahuje potřebné upřesnění, které by vyvrátilo pochyby, zda žalobkyně nebude moci již nikdy otěhotnět. Není zde uvedeno např. právě slovo „nikdy“. Při absenci dokumentu, který by prokazoval, že byla žalobkyně o povaze zákroku informována co do jeho důsledku (tj. nezvratnosti, resp. malé šance na reparabilitu), nelze při této formulaci předmětné věty vyloučit, že žalobkyně skutečně podepisovala danou žádost v omylu o důsledcích zamýšleného zákroku.

[46] V souvislosti s žalobní námitkou nedostatečného odůvodnění žádosti ze strany žalobkyně soud připomíná znění § 6 tehdy platné SterSměr, kde se stanovilo, že: „O sterilizaci z důvodů uvedených v § 2 písm. b) až g) může požádat písemně osoba, u níž má být sterilizace provedena, nebo s jejím souhlasem ošetřující lékař, předsedu sterilizační komise příslušné podle místa trvalého pobytu, popřípadě sídla pracoviště nebo školy, kterou navštěvuje. Žádost řádně odůvodní.“ Soud je toho názoru, že žádost o provedení sterilizace nebyla ze strany žalobkyně řádně zdůvodněna. Uvedení jediné věty („Žádám (...) o provedení sterilizace, tj. xxx.“) zdejší soud neshledává být dostatečně konkrétním odůvodněním, které by prezentovalo důvody, které vedou žalobkyni k podání žádosti o provedení sterilizace. Rovněž pouhé uvedení informací jako je počet porodů, počet dětí nebo informace xxx nepředstavuje SterSměr požadované řádné zdůvodnění.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[47] Městský soud shledal z výše uvedených důvodů žalobu důvodnou. Žalobou napadené rozhodnutí tak na základě § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil pro nezákonnost a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je pak dle § 78 odst. 5 s. ř. s. v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu obsaženým v tomto rozsudku.

[48] Jelikož měla žalobkyně v dané věci plný úspěch, přiznal jí zdejší soud náhradu důvodně vynaložených nákladů soudního řízení.

[49] Tyto náklady tvoří náklady na zastoupení ve výši 6 800 Kč [2x (3 100 + 300)] za dva úkony právní služby: převzetí a přípravu zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif a sepsání žaloby dle § 11 odst. 1 písm. d) této vyhlášky. Jelikož soudní jednání v dané věci proběhlo po 1. 1. 2025, jsou náklady za účast na jednání dle § 11 odst. 1 písm. g) této vyhlášky počítány v aktuální výši platné od 1. 1. 2025. Zde je tedy výše nákladů tvořena částkou 5 070 Kč (4 620 + 450). Celková výše nákladů na zastoupení je tak 11 870 Kč. Jelikož je zástupce žalobkyně plátcem daně z přidané hodnoty, náleží do nákladů řízení také částka odpovídající sazbě daně ve výši 21 %. Výše uvedená částka je tedy navýšena o 2 493 Kč (0,21 x 11 870). Konečná výše náhrady nákladů je 14 363 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

[Sem zadejte text.]

Podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s. v případě, kdy městský soud rozhodoval po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost nepřípustná, mimo situaci, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 27. srpna 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu